

මොනරුන්ගෙන් ආරක්ෂා වන ලෙස සකසාගත් වගාවක් සහ කොරවුවක්

වහාම විසඳුමක් සෙවිය යුතු

ජීවබැඳුර මොහර කරදර

මොනරුන් නිසා හානි වූ කුඹුරක්

ශ්‍රේෂ්ඨ රජකුමනි, නුබ ගැබ සියොතුන්ට සහ මිනිසුන්ට ඔවුන්ගේ මෙන්ම මේ දේශයේ ඔහුම ඉසවුවක ජීවත් වීමට සහ ඇවිදීමට සමාන අයිතියක් ඇත. මිනිසුන්ට අයත් භූමිය අනෙක් සියලු සතුන්ට ද අයත්ය. ඔබ ඒවායේ ආරක්ෂකයා පමණි.

මහින්ද මහ රහතන් වහන්සේ විසින් දේවානම්පියතිස්ස රජතුමාට වදාළේ මෙම පාඩමයි.

අපේ මුතුන්මිත්තන් ලෝකය මිනිසුන්ගේ වාසයට පමණක් නොවන බැවුණොත් වටහාගෙන සිටියත්, එය අපේ නාගරිකරණය කෙරෙහි කරගත් තාක්ෂණය අවධාරණය කරන සංස්කෘතිය විසින් වේදනාත්මක වුව ද නැවත ඉගෙන ගත යුතු තත්ත්වයකට පත්ව ඇත. මීට සියවස් කීපයකට ඉහත මිනිසුන් හා සත්ත්වයන් අතර පැවතියේ ගැටලු කිහිපයකි. එහෙත් වර්තමානය වන විට මිනිසා හා සතුන් අතර ගැටුම් ලෝකයේ වසඳුම් සෙවිය යුතු තේමාවක් බවට පත්ව ඇත.

මිනිස් වන සත්ත්ව ගැටුම මෙහි දී විශේෂ වේ. ඒ යටතේ ලෝකයේ මිනිස් සර්ප ගැටුම, මිනිස් වාක ගැටුම, මිනිස් කිඹුල් ගැටුම, මිනිස් හිම වලස් ගැටුම, මිනිස් අලි ගැටුම, මිනිස් රළා ගැටුම, මිනිස් මොනර ගැටුම වැනි තේමාවන් පදනම් කරගත් ගැටුම් නිර්මාණය වී ඇත.

කෙසේ වෙතත් එකිනෙකට වෙනස් ජීවිත විශේෂ දෙකක වාසභූමි පේදනය වන තැන ගැටුමක් ඇති වේ. අපේ රටේ වියළි කලාපය ආශ්‍රිතව වර්තමානය වන විට බහුලව අසන්නට ලැබෙන අලි මිනිස් ගැටුම එයට ආසන්නතම උදාහරණය ලෙස දැක්විය හැකිය.

රටක් වඩා බරපහල වාසනකයක් ලෙස වර්ධනය වී පවතින මිනිස් මොනර ගැටුම, අලි මිනිස් ගැටුම තරමටම සමීප නොවන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ මොනරුන් හෝ මොනර හානිය පිළිබඳව සංගණනයක් හෝ සමීක්ෂණයක් මෙතෙක් සිදු වී නැති හෙයිනි. අතීතයේ වියළි කලාපයේ වනපෙන් ළඳු කැළෑ ආශ්‍රිතව පමණක් දක්නට ලැබුණු මොනර ගහනයෙන් කොටසක් දැන් මෙරට ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල සුලභව දැක ගත හැකි අතර නොසිතූ ලෙස හිඳූ වූ මෙම සත්ත්වයා නාගරික ප්‍රදේශ තුළ දක්නට ලැබීම තවදුරටත් දුලබ දසුනක් නොවේ.

මිටලට හෝ නගරයට හෝ පැමිණීම ගැටලුවක් නොවේ. ඒ හෙත් ඔවුන් තම වාසභූමි සඳහා ග්‍රාමීය කෘෂිකාර්මික බිම්, විශේෂයෙන් වී වගාබිම් සහ කොරවු වගාබිම් තෝරා ගැනීම උගු ගැටලුවක් බවට පත්ව ඇත. එබැවින් බොහෝ කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශවල වෙසෙන ජනතාවගේ දැක් අදාළව වනුයේ මොනරුන් නිසා තම වගාබිම් තවදුරටත් පවත්වාගෙන යෑමේ දුෂ්කරතාවක් ද පවතින බවය. ඇතැම් ගොවීන් මොනර හානිය ඉවසනු නොහිතම කුඹුරු බිම් පුරන්වීමට ඉඩ හැර බලා සිටින තත්ත්වයක් උදා වී ඇත.

අප විසින් මොනර පිටබැඳුර ප්‍රදේශයේ සිදු කළ නිරීක්ෂණ වාරිකාවේදී පෙනීගියේ එම ප්‍රදේශවලින් ද මොනර උවදුර නිසා අධික හෙම්බන් තත්ත්වයකට පත්ව ඇති බවයි.

ප්‍රදේශවාසීන් සමඟ සිදු කළ අදහස් විමසුමේදී ඔවුන් පැවසුවේ රතු මුකුණුවැන්න, බණ්ඩක්කා, කරවිල හැර අනෙක් සියලුම කොරවු බෝග, ගෙවතු වගාවන් හා කුඹුරු බිම්වලට මොනරුන් හානි කරන බවය.

263 D කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ නිලධාරී අජිත් කුමාර මහතා ප්‍රදේශයේ පවතින මොනර හානිය පිළිබඳව අප හා විස්තර කළේ මෙලෙසිනි.

“ඉස්සර අපි ප්‍රචි කාලෙ මේ පැත්තෙ එක මොනරෙක්වත් සිටියේ නැහැ. අහම්බෙන් හර මොනරෙක් දකින්න නම් හම්බන්නොට සීමාවටත් පතින්න ඕනි. දැන් මෙහෙ මොනරෙක් දකින්න නැති මොහොතක් නෑ. මී මහින්දෙ කටපොල් වගාවන් එක්ක තමයි මොනරුන්ගේ බෝවීම වැඩි වුණේ. ඉස්සර මෙහෙ කටපොල් තිබෙන නෑ. රබර් ඉඩම් ගලෝලා 1996 දී වනර කටපොල් වගාව දැමීමා. එම බිම් ආශ්‍රිතව සර්පයෝ බෙහෙවින් බෝ වීම සිදු වුණා. සර්පයාට විලෝපිකයෙන් විදියට තමයි මොනර ගෙනත් දැමීමේ. මොනරට වේගෙන් බෝවෙන්න හොඳ පරිසරයක් මෙහෙ තියෙනවා. මොකද මොනරට විලෝපිකයක් නෑ. ඉස්සර නම් නරි, උණරෝ, කොළ දිවියෝ වැනි සත්තු මොනරු දඩයම් කලා. ඒත් වන ලෑහැබි පල පෝෂක ප්‍රදේශ අඩු වන්නට අඩු වන්නට නරි වද වෙලා ගියා. නිල්වලා ගත උතුරා ඇති වෙන මහා ගංවතුර නිසා මේ පැත්තෙ උණරෝ අඩුයි. ඒ නිසා මොනරු නිදල්ලේ බෝ වෙනවා. සෙබඩ එක සැරේකට බිත්තර 3-5 අතර ගාතක් ආනවා. ඒ බිත්තර හැම එකකින්ම පැටවු බිහිවෙනවා. පැටවුන් ද කුඩා කාලයේ දී මියයන ප්‍රවණතාවය අඩු වන්නේ සෙබඩ නිතරම උන් ආරක්ෂා කරන නිසයි. මම හිතන්නෙ මොනරුන්ගෙ බෝ වීම වැඩි වීමට ප්‍රධානම ඒ හේතුවයි.”

ලෝකයේ එකම රට ශ්‍රී ලංකාවයි. වෙනත් රටවල ආහාර විනාශ කරන සතුන්ව මර්දනය කළත් අපේ රටේ සංස්කෘතිකමය හා ආගමික වශයෙන් පවතින විශ්වාස මත විවිධ සත්ත්වයින් ප්‍රජනිතවීමෙන් සලකන බැවින් ඔවුන් විනාශ කිරීමට මිනිස්සු මැළි වෙති.

මොනරුන් එවන් ජෛවහානික පුරාවෘත්තයක් හිමි සත්ත්වයකු බැවින් උගෙන් කෙරුම් හානියක් සිදු වුවත් ආහාරය කිරීමට බියවන්නේ බොහෝ දෙනෙක් කතරගම දෙවියන් අදහන නිසාත්, උන්වහන්සේට භාරහාර වී සිටින නිසාත්ය. එබැවින් කුඹුරට, ගෙවත්තට පැමිණෙන මොනරු පලවා හරින්නේ සිරුරේ නොවැදිලි ලෙස සිදුවන ගල් පුහාරවලින්, කෑ කෝ ගැසීමෙන්, රනිකුණු

හෝ අහස් කුරු දැමීමෙන්, කුඹුරේ ටංකයක් බැඳීමෙන් ආදී ප්‍රාථමික ක්‍රමවේදයන් මගිනි. එහෙත් ගොවිතැනින් එදා වේල සර් කරගන්නා ඇතැම් ප්‍රදේශවාසීන්ට රනිකුණු හෝ අහස් කුරු සඳහා නිතිපතා වියදම් කිරීමට තරම් මුදලක් නොවන නිසාත්, ඔවුන්ගේ දැක් අදාළවන්න නිසාත්, ග්‍රාමීය වශයෙන් සිටින කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ නිලධාරීන්ගේ උපදෙස් පරිදි මොනරුන් නිතර ගැවසෙන ප්‍රදේශවල ඇල්කොහොල් මිශ්‍ර කළ කඩල තැබීමත්, වායු රැකිල්ල තවක් කු හානි කිරීමටත්, කුඹුර පුරවම ම විවිධ උස මට්ටමින් යුත් උල් සිටුවීමටත් උපදෙස් ලබා දී ඇත.

එහෙත් එය සාර්ථක ක්‍රමවේදයක් නොවේ. විශේෂයෙන් ආරක්ෂිත වනජීවී සත්ත්වයකු වන මොනරා මැරීම සඳහා උපදෙස් දීම රජය මගින් අනියමින් නීති විරෝධී ක්‍රියාවකට පෙළඹවීම කිරීමක් වන නමුදු අවස්ථානුකූලව ඔවුන්ට ද වෙන කළ යුතු යමක් නොමැතිවනවාට සැක නැත.

රට හේතුව වගකිව යුතු ආයතන මගින් නිරවද්‍ය වූ විද්‍යානුකූල විසඳුමක් ලබා නොදීමයි.

මොනරු මස් පිණිස දඩයම් නොකරන්නේ නොවේ. ඇතැම් ආගමික විශ්වාස නොනැකන්නන් මොනර මස් කලකුම් මස් ලෙස හෝ දඩ මස් ලෙස විකුණනු ලබන අතර, මෙම තර්ජනයට බොහෝ විට ලක්වනු ලබන්නේ සෙබඩයි. එයට හේතුව මොනරා විනා සෙබඩ කතරගම දෙවියන්ගේ වාහනය නොවන නිසාත්, සෙබඩගේ මාංශ ඉතා තෙල් අධික ආහාරයක් වන නිසාත් බැවි ප්‍රදේශවාසීහු පවසති. එහෙත් එවැනි ක්‍රියා සිදු වන්නේ ඉතා ස්වල්ප වශයෙනි.

පිටබැඳුර, කදුරුවාන, මොරවක්කෝරළේ, හේ නිපදවන්නන්ගේ සමූහකාර සමිතියේ බඩ, එස්. සරත් වික්‍රමරත්න මහතා මොනරුන් නිසා තම කෘෂිභෝග සඳහා සිදු වන හානිය පිළිබඳ අප හා විස්තර කළේ මෙලෙසිනි.

“සාමාන්‍යයෙන් මොනර රූච්චක මොනරු 20-25 ක් වනර ඉන්නවා. මොනරු අපේ වී කනවාට වඩා උන්ගෙ හැසිරීමෙන් තමයි වගා විනාශ වෙන්නේ.”

ගොඩක්ම පිල් කලබ නිසා, පිල් කලබ කුඹුර දිගේ ඇදගෙන යෑම නිසාත්, ඉතා පුළුල් වපසරියකින් යුත් පාද නිසාත්, මොනරාගේ පිල් කලබ විසිදුවා කරන රංගනය

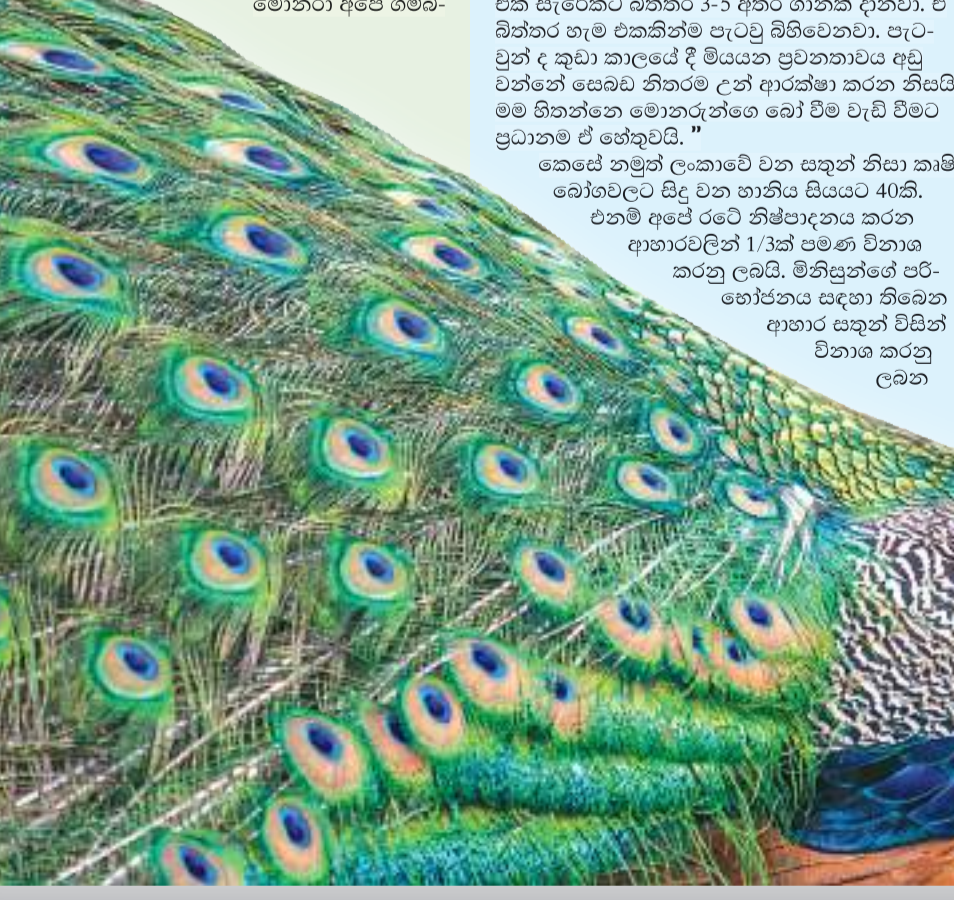
නිසාත් අපේ වගා විනාශ වෙනවා. එක සැරේකට මොනරු දෙනත් දෙනෙක් කුඹුරට බැස්සත් කුඹුර වීනායි. ගොයම් වීක කපලා වී වීක කමනෙ නියලා වී ගොඩ උඩ පුදුම කරදරයක් තමයි, ඒක අපේ සමහර ගොවි මහන්තරු දැන් අවුරුදු 2-3 ඉදන් කුඹුරු කරන්නෑ. පුරන් වෙන්න ඇරලා තියෙන්නේ. මොනරා හරි ලොකු සතෙක්නෙ, උණ අපේ ගෙවල්වල වහල උඩත් ඉන්නවා. මොනරා ඇවිත් වහන කොටයි ආයෙ ඉතිලෙන්න වීරිය ගන්නකොටයි උලුකට බිමට වැටෙනවා, කෑබෙනවා, වැස්සට මුළු යත්තෙ මොනවා.”

263 සියබලාගොඩ බටහිර කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ නිලධාරී එන්. ඒ. අභේවර්ධන මහතා මොනරුන් ගැන කියන්නේ මෙවන් කතාවකි.

“මේ පැත්තේ හේ, වී, කටුපොල්වලට අමතරව කුරුදු වගාවත් සැහෙන මට්ටමින් සිදු වෙනවා. මොනරා කුරුදු වලටත් හානි කරනවා. විශේෂයෙන් කුරුදු තවාත් බිමවල ඇවිදීම නිසා කුඩා කුරුදු පැළ සහිත හාප්ත පෙරළිලා ඒවාට හානි වෙනවා. ඒ වගේම කුරුදු කියන්නෙ තනි කෙළින් හැඳෙන්න ඕන ගහක්. එකකොට තමයි හොඳ අස්වැන්නක් ගන්න පුළුවන්. ඒත් කුරුදු දල්ල කාපුවම කුරුදු ගහ කෙළින් හැඳෙන්නෙ නෑ. රකිලි ආනවා. මිනිස්සු මොනරුන්ගෙ ජීවත්වලට හානි කරන්නෙ නෑ. ඒත් මේ පැත්තේ කරන්ට වියර්වල වැදීල මොනරා මැරෙනවා. ඒ නිසා අපට නිතර කරන්ට එක යනවා. ඒ හැරෙන්න මොනරුන්ගෙ බෝ වීම වැළැක්වීමට නිශ්චිත ක්‍රමවේදයක් නෑ.”

ඒ වගේම ලියුම්කරු හට ප්‍රදේශයේ සංචාරය සඳහා මගපෙන්වු සහ සමීක්ෂණය සඳහා සහාය දැක් වූ ගොවිතල කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ නිලධාරී එම්.ජී. හිතාල් ප්‍රියන්ත මහතා පවසන අදහසයි මේ.

මොනරා කියන්නේ ඉතා දැඩි සංවේදී ඉන්ද්‍රිය සහිත සත්ත්වයෙක්. ගසක පොත්තක් බිමට වැටෙන ඔබ්ද පවා ඉතා විශාල වශයෙන් මොනරාට ලබාගන්නට වෙනවා. එබැවින් මාර්ග දෙපස තිබෙන කුඹුරුවලට මොනරුන්ගෙන් සිදු වන හානිය ගම්මැදුණේ කුඹුරුවලට සිදු වන හානියට සාපේක්ෂව අඩු මට්ටමක පවතිනවා. ඒ වගේම කොරවු හෝ වෙනත් වගාබිම් ආශ්‍රිතව පරණ පොහොර උර ආදියෙන් සාදා ඇති ආවරණයක් ඊට ඉහළින් මොනරුන්ට පියාසා පැමිණිය නොහැකි සේ දොරිපටි ලුණු උපයෝගී කරගෙන සකසා ඇති වියාන් මොනරුන්ගේ තර්ජනයෙන් බේරීමට ප්‍රමාණවත් නොවන බවත් ප්‍රදේශයේ පලා වර්ග ආහාරයට ගැනීමට ඇතැමුන් අකමැතියි. එයට හේතුව මොනරුන්ගේ පිල්කලබෙහි පවතින කුඩු වැනි ද්‍රව්‍යය ගර්භයට අහිතකර යැයි ඔවුන් විශ්වාස කරන නිසාත් මොනරා විසින් සර්පයන් ආහාරයට ගන්නා නිසාත් ඔවුන්ගේ අසුවීම් විෂ සහිත යැයි නිශ්චය කරන නිසාත් යැයි පවසනවා.

මොහරා අපේ ගම්බිම්වලට හෝ හගරයට හෝ පැමිණීම ගැටලුවක් නොවේ. ඒ හෙත් ඔවුන් තම වාසභූමි සඳහා ග්‍රාමීය කෘෂිකාර්මික බිම්, විශේෂයෙන් වී වගාබිම් සහ කොරවු වගාබිම් තෝරා ගැනීම උගු ගැටලුවක් බවට පත්ව ඇත. එබැවින් බොහෝ කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශවල වෙසෙන ජනතාවගේ දැක් අදාළව වනුයේ මොනරුන් නිසා තම වගාබිම් තවදුරටත් පවත්වාගෙන යෑමේ දුෂ්කරතාවය අඩු වන්නේ සෙබඩ නිතරම උන් ආරක්ෂා කරන නිසයි. මම හිතන්නෙ මොනරුන්ගෙ බෝ වීම වැඩි වීමට ප්‍රධානම ඒ හේතුවයි.

හිමාන හමලි රාජපක්ෂ

